

LISBOATIK ZERURA

Joan den 2000ko martxoaren 24 eta 25ean Lisboan antolatutako Europako Batzordean aldaketa itzel baten aurrean geundela iragarri zen. Honelako ekimen batek duen eraginaz, nazioartean duen oihartzunaz eta berez duen botereaz baliatuta, langabezia iraunkorraren mitoa baztertzea lortu zen, eta «azkenean enplegu bete» lortzeko aukera azpimarratu zen 2010 urterako bete daitekeen eta bete nahi den helburu bezala.

70eko hamarkadan izandako petrolioaren krisialdien ondorioz keynesianismo-fordismo korporatibistaren urrezko aroari amaiera eman zitzaion, hau da, enplegu betearen garaiarekin eta ongizate-egoerarekin amaitu zen. Garai hartako industriaren *egoera idilikoa* –honela izendatzea zilegi bada– igaro ondoren, gaur egun gure irudimenean den bezain erreala izan ez zena, inflazioari, langabeziari eta Mendebaldeko ekonomiaren moteltzeari utzi zitzaion lekua. Lehenengo urteetan aplikatu ziren politikekin lortutako emaitza kaltegarriak ikusita ez zegoen pozik eta alai egoteko arrazoi handirik, eta ondorioz, jendartearen nola-baiteko ezkortasuna islatzen zen, eta garai hartan behin eta berriro errepikatzen ziren formulazioen artean, langabezia *orbantzat* jotzeak indar handia izan zuen; gainera, orban horrekin etorkizunean bizitzen ikasi beharko zela ere argi zegoen.

Beraz, langabezia saihestu ezin zen gaitz bezala onartu behar izan zen, eta horrek, mendebaldeko gizarteko, batez ere Europa, oinarri oinarritzkoenak ere eragin zituen, eta izandako ondorioen artean, besteak beste, honako bi hauek dira azpimarragarriak: alde batetik, eskala txikira egindako egokitzapen-ekimenak (enpresa-mailako eta banakako estrategiekin batera) legitimotzat hartu ziren, eta bestetik, enplegua sustatzeko politika publikoen orokortzea gertatu zen, egitura-langabeziaren ideia normalkuntzaren ondorio bezala. Langabezia elementu negatibo iraunkor bezala aurkeztea diskurtso politikoetan behin eta berriro egiten den zerbait da eta herritarren kontzientzian oso errotuta dago. Lehenengo elementuarekin bigarrena desagerrarazi nahi zen, baina bigarrenak lehenengoaren izatea legitimatzen zuen. Zinez langabezia desagertzea lortzen bada argi eta garbi geratuko da frogatuta aipatutako harreman sinbiotikoa egiazkoa ez dela, eta ez digu balioko egoera azaltzeko orduan. Inork ez du horregatik negarrik egingo. Baina badago egokitzapena-malgutasuna eta enplegurako politikak lotzen dituen beste lotura bat: prestakuntza, hain zuzen. Prestakuntza izan

da, seguraski, hainbat hamarkadetan ekintza publikoak garatu duen xederik egonkorrena, eta bere helburu nagusia izan da enpresei behin eta berriro aldatzen diren merkatuetara eta ingurune gatazkatsuetara egokitzen laguntzea, horretarako *moldagarritasunera moldatutako* lan-indarraz hornituko delarik.

Petrolioaren krisialdia izan zenetik hogeita bost urte igaro dira eta gaur egungo egoera erabat desberdina da aipa daitezkeen ia alderdi guztietan, baina oraindik ere enplegu betearen ideia onartzeak, jada lehen-mailako kultur erreferentzia zen ideia aldatzea eragiten du. Egoera berria ezezaguna izanik, eta inolako erreferentziarik ez dagoela kontuan hartuta, enplegu betearen ideiaurrean jarrera zuhurra azaldu behar dugu, eta hasiera batean mesfidantza zientifikoa azaltzea ere lagungarria izango da.

Antzinako fantasmak konjuratu baino lehen hainbat datu jakitea beharrezkoa izango litzateke, esate baterako, zein motako enplegua sortuko den jakitea, eta are berariazkoagoak diren galderak, norentzako sortuko den, zein bitarteko eta kualifikazio-maila behar izango den –bereziki informazioaren teknologia berriei dagokienez–, eta hainbeste irrikitzen den helburua betetzeko zein ahalegin eskatuko zaigun. Hori dena argitu ondoren esanahia izango luke *enplegu bete norentzat?* galdera egitea.

Enplegu-mota desberdinak daude. Alde batetik kualifikazio-maila baxuko enplegua eta enplegu kualifikatua bereizten dira; azken horri buruz hitz egingo digute Isabel Sánchez-Morak, Lola Frutosek eta Pilar Ortiz-ek LAN-HARREMANAK izeneko 4. zenbaki honetan; bestetik enplegua markoaren baitan eta enpresen kudeaketaren hobekuntzaren produktu bezala ere ezagutzen dugu, eta gai horri buruz hitz egingo digute Mª Soledad Aguirrek, Eneka Albizuk, Mª Gloria Apariciok, Imanol Basterretxeak eta Jon Landetak, enpleguaren sortzaile handiak aipatuko dituztelarik, hain zuzen, enpresa txikiak; askatasunik gabe bizi izan diren pertsonen kasuan gizarteratzea lortzeko enplegua ere badugu eta horri buruz hitz egingo digute Ángel Elíasek eta César Manzanosek; beste gai bat izango da Europako Batasuna osatzen duten herrialde desberdinen baitan dauden enplegu-mailako desberdintasunak eta ordutegiaren malgutasuna, eta Michel Husson-en ekarpena izango dugu kasu honetan; enplegua generoaren ikuspegitik, Emakunderen eskutik; gazteen enplegua, eta puntu honetan Santiago Gonzálezek eta Juan Manuel Morenok beka lan-merkatuan sartzeko bide bezala aztertuko dute; enplegu banatua, lan-jardun murriztuarekin eta 35 orduen inguruko eztabaida José Inazio Imazen eskutik aztertuko da; eta azkenik, Europako Batzordetik eskualdeko garapenerako eta enplegurako egindako ekarpena ebaulatuko da, eta oraingo honetan Mª Angeles Díez izango da hizlari.

Jarduera-esparru desberdinetan garatzen diren enplegu-politika publikoen helburuei eta eraginkortasunari buruzko eztabaida orokorraren inguruan hainbat ideia ekarri nahi ditugu LAN-HARREMANAK-etik. Baina mitoak, irudi-kanpainak eta politikoki errentagarriak diren taldeko gurak gaintitu eta

gogoeta egin nahi dugu, izan ere jokoan oso gauza garrantzitsuak daude. Beti bezala, jarraian azaltzen diren orrialdeak irakurtzen dituen pertsonari lagungarri izatea espero dugu.

JUAN HERNÁNDEZ ZUBIZARRETA
LAN-HARREMANAK zuzendaria